

Märkused/ettepanekud/täiendused Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 eelnõule

Avaliku arutelu käigus november –detsember 2014 Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030 eelnõule esitatud kirjalikud märkused, ettepanekud, täiendused.

Lühendid

A - arvestatud

OA – osaliselt arvestatud

MA – mitte arvestatud

Nr	Märkuse esitaja	Osa/lk Eelnõu tekst	Märkus/ettepanek/ täiendus	Maavalitsuse vastus
1	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Visioon 2030/lk 1 Paindlikud kahesuunalised ühendused Tallinna, Jõhvi, Narva ja Tartu suunal on taganud maakonna elanikele võimaluse olla töö ja teenuste pakkumiskohtade vahel elukohta vahetamata, samas võimaldades maakonnal iseendal olla ligitõmbavaks töötamis- , puhkamis- või teenuskohaks oma naaberpiirkondade elanikele.	Täiendada lauset Pärnu suunaga	MA. Visioonis kõigi võimalike ühenduste märkimata jätmine ei tähenda antud lõplikku kõrvalejätmist või antud suunal asetsevate piirkondadega koostöö mitte jätkamist. Antud visioonis on rõhutatud heade ühenduste vajalikkust Lääne-Virumaa ja nende keskuste vahel, et saaksid sisuliselt toimida igapäevased elu-, töö- ja teeninduskoha vahelised liikumised. Pärnu jääb selles mõttes geograafiliselt Lääne-Virumaast piisavalt kaugemale, et kavandada igapäevast (pendel-)liikumist
2	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Visioon 2030/lk 1 Paindlikud kahesuunalised ühendused Tallinna, Jõhvi,	Käsitada visioonis eraldi rongiühendust	MA. Visioonis paindlike

		Narva ja Tartu suunal on taganud maakonna elanikele võimaluse olla töö ja teenuste pakkumiskohtade vahel elukohta vahetamata, samas võimaldades maakonnal iseendal olla ligitõmbavaks töötamis- , puhkamis- või teenuskohaks oma naaberpiirkondade elanikele. Regulaarne laevühendus Kunda ja Kotka vahel		kahe-suunaliste ühenduste all on mõeldud nii rongi-kui ka bussiühendusi. Kunda ja Kotka vahelise ühenduse puhul on peetud vajalikuks rõhutada, et tegemist on regulaarse otse laevühendusega.
3	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs , lk 2-8; Maakonna SWOT 2014, lk8-9 Strateegia eelnõu tekst	Esitatud erinevaid ettepanekuid/täiendusi käsitlemaks koostööd naabermaakondadega	OA. Arengustrateegia eelnõus osas <i>Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs</i> , lk 8 on käsitletud koostööd naabermaakondadega. Tekst veel kordselt üle vaadatud ja redigeeritud
4	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs , lk 3 Strateegia tekst keskkonnavaldkonnas	Täiendada teksti kui Puhta Vee teemapark keskkonnahariduse pakuja	A. Teksti täiendatud
5	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs , lk 4 Strateegia tekst ühenduste valdkonnas	Ettepanek kirjeldada edela suuna maanteed	MA. Antud strateegia osas ei ole tegemist maakonna olukorra lauskirjeldusega, vaid pigem lähtudes maakonna strateegilistest eesmärkidest ja väljakutsetest ehk prioriteetsetest teemadest. Arengustrateegias tuleb teha valikuid prioriteetide osas, mis ei tähenda mittevõlitud tähtsusetust või vähest olulisust kohalikul tasandil. Lääne-Viru maakonna arengu kavandamisel on keeruline väita, et ühendused ida (Narva-

				Peterburi) –lääne (Tallinn) ning põhja (Kotka) suunal , et ei oleks kõige prioriteetsemad.
6	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs , lk 4 Strateegia tekst ettevõtluse valdkonnas	Märkus, et puudub mõju põhjavee/joogivee tekkele	MA. Märkus ei ole arusaadav ei sisult ega oma asukohalt strateegia tekstis. Strateegia osas <i>Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs</i> , keskkonna valdkond , lk 2, on mainitud põhjavett kui maakonna üht olulisemat loodusvara ja samuti mainitud võimalikke riske selle loodusvara säilimisele
7	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna SWOT 2014, OHT, lk 9 Strateegia tekst SWOT maatriksis	Täiendada maatriksi osa OHT sõnastuses: Ei toetata ääremaa arengut	MA. Antud maatriksi osas on ohuna kirjas, et maakonnas toimub sisene piirkondade polariseerumine (ehk kiiremini, ja aeglasemalt arenevad piirkonnad), mis johtub nii selle piirkonna olemasolevast potentsiaalist kui ka sellest , et suurema arengupotentsiaaliga piirkonnad on ka paremini valmis toetusmeetmeid rakendada. Seega leiame, et antud ohu kirjeldus sisaldab ka ohtu ääremaade vähema toetamise asjus.
8	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arendamise põhimõtted ja väärtused, lk 10	Täiendada väljakutsete loetelu KOHALIKKU RESSURSSI KAASAV- kohalike elanikke ja	A. Väärtuste loetelu

		Strateegia tekst	võimalusi kasutav	PAIKKONDLIKKUSE põhimõttega täiendatud,
9	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Väljakutsed 2030. lk 11 Strateegia tekst	Täiendada väljakutsete loetelu Loodusressursside paikne töötlemine ja kasutamine	MA. Olemasolevas planeeringutekstis on väljakutsete loetelus sätestatud tasakaalustatud maakasutus, ranna-ja merealade kasutus, mis sisuliselt hõlmab kohalikke loodusressursside kasutamise
10	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Eesmärgid 2020 , lk 11 Strateegia tekst	Täiendada eesmärkide loetelu Pandivere veekaitse ala (taas)moodustamine	MA. Hetkel on käimas ka maakonnaplaneeringu koostamise protsess, mille raames on võimalik kaaluda ja kehtestada maakasutuse tingimused, sh teha ettepanekud kaitsealade moodustamiseks. Arengustrateegias on kajastatud eesmärk tasakaalustatud maakasutus planeeritud , mis võib muuhulgas hõlmata ka ettepanekut kaitsealade moodustamiseks.

11	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 11 Eesmärk: Kaasaaegne jäätmekogumissüsteem Strateegia tekst	Täiendada tegevust/objekti Lääne-Viru Jäätmekeskuse kompostimisväljak tegevusega Tekkekohane kompostimise arendamine	OA. Kompostimise võimaluste arendamise vajadusega on täiendatud järgnevate tegevust Kohalike jäätmekogumispunktide rajamine
12	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED Väljakutsed 2030. lk 16 Strateegia tekst	Täiendada väljakutsete loetelu Edelasuunalise maantee töölerakendamine maakonna arendamiseks	MA. Vt märkusi 1,5
13	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Väljakutsed 2030. lk 20 Strateegia tekst	Täiendada väljakutsete loetelu Kohaliku ressursi paikne töötlemine ja kasutamine	A. Märkusega sisuliselt arvestatakse, täiendades väljakutsete loetelu, samas pannes rõhuasetuse just kohaliku ressursi paikse kasutamise oskuse suurendamisele
14	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 22 Eesmärk: Loodud head ühendused töö-ja tööjõuareaalidega Strateegia tekst	Ettepanek lisada tegevus/objekt Lõuna-Põhja suunalise transpordi arendamine	MA. Märkus jääb üldsõnaliseks tegevuskava osas. Arengustrateegia näeb ette regulaarse reisi-ja kaubalaeva ühenduse Kotkaga (Soome), mis omakorda peab andma motivatsiooni ka inimeste ja kaupade liikumiseks Lääne-Virumaale Kesk-ja Lõuna-Eestist ehk lõuna- ja edelasuunast.

15	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 24-26 <i>Eesmärk: Mitmekesine külastuskeskkond</i> Strateegia tekst	Ettepanek lisada tegevus/objekt Puhta Vee teemapark	A. Ettepanek lisatud vastavalt tegevuskava struktuurile. Kuna teemapargis kavandatud õpperajad on arengustrateegia tegevuskavas keskkonnahariduse taristu osana juba nimetatud, siis siinjuures neid ei korrata.
16	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Väljakutsed 2030. lk 28-29 Strateegia tekst	Täiendada väljakutsete loetelu Kohaliku ressursi kasutamine	MA. Strateegiat on täiendatud PAIKKONDLIKKUSE väärtusega, mis hõlmab ka põhimõtet kohalike elanike, nende oskuste ning teadmiste eelistatust kaasamisest ja kasutamisest. Ei pea vajalikuks seda siin väljakutsena korrata.
17	Priit Adler MTÜ Ökokratt	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Eesmärgid 2020. lk 29 Strateegia tekst	Täiendada eesmärkide loetelu Piirkonna ja elanike tunnustamine	MA. Strateegiat on täiendatud PAIKKONDLIKKUSE väärtusega, mis hõlmab ka põhimõtet, et kohalike elanike oskusi ning teadmisi ja nende rakendamist tuleb tunnustada. Leiame, et seda põhimõtet tuleb järjepidevalt rakendada, mitte teatud ajaperioodi eesmärgiks seada. Eesmärkides on nimetatud Lääne-Virumaa kui tunnustatud elamiskeskond, mis olekski piirkonna tunnustuseks .

18	MTÜ PAIK	Olemasoleva olukorra kirjeldus ja analüüs , lk 2-8 Strateegia tekst	Ettepanek: Maakonna strateegia kirjeldavas osas võiks olla viide Pandivere vahelduvale maastikule ja sellest tulenevatele võimalustele erinevate huvidega terviseradade rajamiseks. Lisaks vääriks märkimist väga rikas kultuuripärand(Krusenstern-Wrangel-Baer-Lütke-Struve-Neff) just Peterburi turismisuunaga. Muuseumist on oluline Porkuni Paemuuseum	A. Kirjeldust täiendatud strateegia koostaja sõnastuses
19	Kersti Suun-Deket Rägavere valla sotsiaaltöötaja	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 24-26 Eesmärk: toimivad ja kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaalteenused Tegevus/objekt <i>Kogukonnateenuste koolitusprogramm</i> <i>Kogukonnateenuste (lapsehooldus, sotsiaalhoolekanne, huvitegevuse korraldus, kodanikukaitse) korraldamise koolitus potentsiaalsete teenuse pakkujatele</i>	Märkus: Lapsehooldus peaks olema lastehoiu, sest lapsehooldus pole õige mõiste seaduse mõistes.	A. Parandus sisse viidud
20	Kersti Suun-Deket Rägavere valla sotsiaaltöötaja	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 24-26 Eesmärk: toimivad ja kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaalteenused Tegevus/objekt <i>Kogukonnateenuste koolitusprogramm</i>	Märkus: EL ÜKP meede 2.1 on meetme eesmärk on lapsehoiu ja/ või puudega laste hoiu- ja tugiteenuseid saanud hooldajate osalemine tööturul on suurenenud. EL ÜKP meede 1.6 eesmärk on kutse ja erialase kvalifikatsiooniga täiskasvanute osakaal on suurenenud ja elukestva õppe võtmepädevused paranenud. Äkki sobiks antud tegevuse sisuks hoopis: kogukonna- ja sotsiaalvaldkonna teenuse pakkujate koolitamine tõstes erialase kvalifikatsiooniga täiskasvanute osakaalu ning luues omastehooldajatele suuremaid võimalusi	MA. Ei leia arengustrateegias sätestatus ja esitatus märkuses vastuolu. Eesmärgiks on toimivad ja kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaalteenused läbi selle, et tugevdamine kohalike kogukondade rolli sotsiaalteenuste pakkumisel, parendamine omavalitsuste vahelist koos- ja ühistööd sotsiaalvaldkonnas (tegevus <i>Ühine sotsiaalteenus</i>) ja kaasame kaasaegsemat

			osaleda tööturul.	teadmist sotsiaaltöö korraldamise (tegevus <i>Kaasaegsem sotsiaalteenus</i>) . Kvaliteetsem ja kättesaadavam sotsiaalteenus peaks muuhulgas rohkem võimaldama ka omastehooldajatele osaleda tööturul
21	Tamsalu vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 12-13 <i>Eesmärk: Minimiseeritud energiakaod kaugküttesüsteemides ning maksimeeritud energiasääst valgustusvõrgus</i>	Ettepanek lisada asulate loetelusse Porkuni ja Sääse.	A. Lisatud loetellu
		Tegevus/objekt <i>Asulate tänavavalgustuse kaasajastamine</i>		
22	Tamsalu vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 13 <i>Eesmärk: Minimiseeritud energiakaod kaugküttesüsteemides ning maksimeeritud energiasääst valgustusvõrgus</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Vajangu multifunktsionaalne hoone	A. Lisatud loetellu Vajangu asula
		Tegevus/objekt <i>Küttesüsteemide rekonstrueerimine</i>		
23	Tamsalu vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 13 <i>Eesmärk: Väikeasulate ühisveevärk-ja kanalisatsioon kaasajastatud</i>	Ettepanek lisada asulate loetelusse Põdrangu, Assamalla, Porkuni puhasti	A. Lisatud loetellu
		Tegevus/objekt <i>Ühisveevärgi-ja kanalisatsioonisüsteemi</i>		

		<i>rajamine</i>		
24	Tamsalu vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 14 Eesmärk: Rohkem alternatiivenergia ja energiasäästu lahendusi Tegevus/objekt <i>Energiasäästu suurendamine ühiskondlikes hoonetes</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Vajangu multifunktsionaalne hoone, Tamsalu Sääse lasteaed	A. Lisatud loetellu
25	Tamsalu vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 14 Eesmärk: Rohkem alternatiivenergia ja energiasäästu lahendusi Tegevus/objekt <i>Alternatiivenergia osakaalu suurendamine ühiskondlike hoonete energiavarustuses</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Vajangu multifunktsionaalne hoone.	A. Lisatud loetellu
26	Tamsalu vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 30 Eesmärk: korrastatud üldharidusvõrk Tegevus/objekt <i>Korrastatud üldharidusvõrgu tugitaristu</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Tamsalu Gümnaasiumi staadion	A. Lisatud loetellu Tamsalu Gümnaasium
27	MTÜ PAIK	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 21-22 Eesmärk: Toimivad ettevõtlusalad Tegevus/objekt <i>Maakonna ettevõtlusalade taristu uuendamine</i>	Ettepanek käsitleda Tamsalu, Väike-Maarja , Rakke ja Laekvere valdade ettevõtlusalade-ja kohtade arendamis Pandivere Ettevõtluspargi raamistikus	A. Lisatud Pandivere Ettevõtluspark kui piirkonna ettevõtlusalade-ja kohtade raamistik
28	Rakvere vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED	Ettepanek lisada objektide loetelusse Rakvere valla bussiootepaviljonide parendamine	A. Lisatud loetellu

		<p>Tegevuskava 2020 , lk 17-18 Eesmärk: Kaasajastatud kohalikud transpordisõlmed</p> <p>Tegevus/objekt <i>Investeeringud kohalikesse transpordisõlmedesse</i></p>		
29	Rakvere vallavalitsus	<p>Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED Tegevuskava 2020 , lk 18-19 Eesmärk: Rajatud prioriteetsed jalg-ja jalgrattateed</p> <p>Tegevus/objekt <i>Olulisemate jalg-ja jalgrattateede rajamine</i></p>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Tõrremäe – Veltsi, Rakvere -_Tõrma, Tõrremäe-Hulja Papiaru - Roodevälja – Arkna	<p>OA/MA Lääne-Viru Maavalitsus koostöös kõigi Lääne-Viru omavalitsusüksustega ja SA Lääne-Viru Arenduskeskus on koostamas Lääne-Viru jalg-ja jalgrattateede maakonna teemaplaneeringut. Käesolevaks arengustrateegia täiendamise hetkeks on teemaplaneering vastu võetud, mis tähendab sisuline planeeringulahend on välja töötatud ja kooskõlastatud. Planeeringulahenduses on välja toodud maakonda kavandatavad jalg-ja jalgrattateed , mis on ka prioritseeritud. Kuna on olemas vastava teema arengudokument (maakonna teemaplaneering) ei pea otstarbeks arengustrateegias enam antud tegevust jalg-ja jalgrattatee lõigu täpsusega kajastada, vaid arengustrateegias on viide teemaplaneeringule, kus kõigi</p>

				kavandavate jalg-ja jalgrattateede olem ja prioriteetsus on kättesaadav
30	Rakvere vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 25-26 Eesmärk: Mitmekesine külustuskeskkond Tegevus/objekt <i>Mitmekesine mõisaturism</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Lasila – ajaloo- ja loodusturism (hoonete ja mõisapargi rekonstrueerimine, loodusõpperaja parendamine, sisutuse ja ekspositsiooni täiustamine)	A. Lisatud loetellu
31	Rakvere vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 30 Eesmärk: korrastatud üldharidusvõrk Tegevus/objekt <i>Korrastatud üldharidusvõrgu tugitaristu</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Veltsi Lasteaed-Algkool ja Lasila Põhikool ning lasteaed	A. Lisatud loetellu
32	Rakvere vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 31 Eesmärk: välja arendatud mitmeteenuselised kogukonnakeskused Tegevus/objekt <i>Mitmeteenuselised kogukonnakeskused</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Veltsi multifunktsionaalne keskus	A. Lisatud loetellu
33	Rakvere vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 34 Eesmärk: tunnustatud elamiskeskond	Ettepanek lisada tegevuste/objektide loetelusse Lepna Skatepark ja mänguväljakud	A. Lisatud loetellu vastavalt tegevuskava struktuurile
34	Väike-Maarja vallavalitsus	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 21-22 Eesmärk: Toimivad ettevõtlusalad Tegevus/objekt <i>Maakonna ettevõtlusalade taristu uuendamine</i>	Küsimus: Kelle otsusega on Lääne-Virumaa arengustrateegiast jäänud välja Ebavere tööstusala investeeringud? See oli Teile Väike-Maarja valla poolt esitatud	A. Ebavere tööstusala investeeringud on jäänud välja arengustrateegia avalikustamisele suunatud versioonist tahtmatult varasemate versioonide

				<p>uuendamise käigus . Samaaegselt avaliku arutelu jooksul on laekunud MTÜ PAIK kui Pandivere piirkonna koostööorganisatsiooni poolt on laekunud ettepanek (vt märkus 27) käsitleda Tamsalu, Väike-Maarja , Rakke ja Laekvere valdade ettevõtlusalade-ja kohtade arendamine Pandivere Ettevõtluspargi raamistikus. Ebavere tööstusala investeeringud on arengustrateegiasse taas lisatud Pandivere Ettevõtluspargi raamistikus. Väike-Maarja vallavalitsusele on eelnevalt antud küsimusele e-kirjaga vastatud</p>
35	Väike-Maarja vallavalitsus	<p>Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED Tegevuskava 2020 , lk 18-19 Eesmärk: Rajatud prioriteetsed jalg-ja jalgrattateed</p> <p>Tegevus/objekt <i>Olulisemate jalg-ja jalgrattateede rajamine</i></p>	Küsimus: Miks on välja jäänud Väike-Maarja valla kergliiklusteed? See oli Teile Väike-Maarja valla poolt esitatud	<p>OA/MA Väike-Maarja kergliiklusteed on jäänud välja arengustrateegia avalikustamisele suunatud versioonist , kuna Väike-Maarja kergliiklusteed ja nende I prioriteet on olnud kajastatud . Tegemist on antud strateegia tegevuse vormistamise küsimusega , millele vastus vt ka märkus 29. Väike-Maarja vallavalitsusele on eelnevalt antud küsimusele e-kirjaga</p>

				vastatud
36	MTÜ Claritas	<p>Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED Tegevuskava 2020 , lk 17 Eesmärk: Alustatud regulaarset laevühendust Kunda-Kotka vahel</p> <p><i>Tegevus/objekt Olulisemate jalg-ja jalgrattateede rajamine</i></p>	<p>Hetkel on aastani 2020 ette nähtud vaid 2 konkreetset tegevust. Soovitus on esimest tegevust mitte piirata ainuüksi TTA koostamisega. Tegevuse võiks sõnastada järgmiselt: "Kunda--Kotka Regulaarühenduse loomise ettevalmistustööde teostamine" ning sisusse "Käivitamiseks vajalik eeltöö, sh a) uuringute koostamine, sh uuring liinioperaatori seisukohalt arvestusliku Reisijate ja kaubavooga, liinisagedusega ningeelneval baseeruva tasuvusega" b) liinioperaatori väljaselgitamine. Nimetatud tegevused viivad eesmärgini.</p>	<p>OA Tegevuse sõnastust on laiendatud (üldistatud), st et olla mitte piiratud ainult teostuvuse ja tasuvusuuringuga, vaid vajadusel teostada uuringuid, mille täpset sisu hetkel ei oska ette näha. Arengustrateegia on eelkõige suuna näitaja hetkel maakonna tasandil tuvastatud vajaduste rahuldamiseks, samuti strateegia tegevuskava tasandil on pigem kajastatud hetkel teadaolevad ja defineeritud tegevused, ka võimalikud partnerid, kuid mitte kogu võimalik ja vajalik tegevuste nimekiri, mis eesmärgi poole püüdlisel võib vajalikuks osutada. Strateegias me osundame antud hetkel saavutatud kokkuleppele ja soovile liikude nimetatud eesmärgi suunas, kuid me ei saa väita, et tegemist on võetud kohustusega partnerite poolt. Kunda-Kotka regulaarse laevühenduse alustamiseks on vajalik operaatorettevõtte, kas ta valitakse või valib operaator antud liini ise, ei oska hetkel</p>

				ette näha, samas vajaliku taustinformatsiooni kokku panemine operaatori leidmiseks on maakondlike partnerite ülesandeks
37	MTÜ Claritas	<p>Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED Tegevuskava 2020 , lk 19 Eesmärk: Rajatud prioriteetsed jalg-ja jalgrattateed</p> <p>Tegevus/objekt <i>Kergliiklusvahendite rendivõrgustik Lahemaal</i></p>	<p>Siin tekib küsimus, kas aastani 2020 luuakse kergliiklusvahendite rendivõrgustik ainult Lahemaal? Tegevus on üsna piiratud ega anna võimalust ka teistel piirkondadel luua selliseid objekte. Soovitus sõnastada tegevus järgmiselt: “Kergliiklusvahendite rendivõrgustike rajamine” ning osalejate lahtrisse “Lahemaa turismiettevõtjate võrgustik, SA PET, Kadrina VV, Vihula VV ning teised KOVID, MTÜ'd ja SA'd”</p>	<p>A. Tegevuse sõnastust on täiendatud ja muudetud, lisades „piirkondlike“ rendivõrgustike rajamine Tegevuse sisuks on eelkõige mõeldud ühtse teenusstandardiga ja koostoimes oleva rendivõrgustiku loomine, mis võimaldab kliendil võimalikult paindlikult võrgustiku sees rentida ja tagastada liiklusvahendit, tasuta teenuse eest, saada ühtse kvaliteediga hooldatud ja ühtmoodi kättesaadavat rendivahendit, mis tähendab ühtlasi ka üksikute rentijate omavahelise majandus-ja koostööpõhimõtete ja ´-organisatsiooni välja töötamist ning töösse rakendamist. Sellised rendivõrgustikud on mõistlik välja arendada just neis kompaktsetes turismipiirkondades , kus turismiväärtust- ja kohtade hulk</p>

				<p>on piisavalt suur ja nende vahelised vahemaad on piisavad lühikesed läbimaks neid kergliiklusvahendiga ka klient (turist), kes ei ole spetsiaalselt selleks valmistunud. Lahemaa on selgelt selliseks piirkonnaks Lääne-Virumaal. Lahemaa turismiettevõtjate poolt on olnud ka initsiatiivi sellise võrgustiku rajamiseks. Arengustrateegia ei saa olla takistuseks selliste algatuste, ideede teostamiseks, mis erinevatel põhjustel ei pruugi olla strateegias kajastatud. Samas arengustrateegia koostamise käigus on ka varasemalt üles tõstetud kergliiklusvahendite rendivõrgustiku laiendamisest (Pandivere) strateegia sõnastuses, mida siis antud juhul oleme arvestanud</p>
38	MTÜ Claritas	<p>Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020, lk 25-26 Eesmärk: Mitmekesine külastuskeskkond</p> <p>Tegevus/objekt <i>Mitmekesine mõisaturism</i></p>	<p>Palun tegevusse juurde lisada: Moe --Eesti Alkoholi—ja Karastusjoogitööstuse Teemapargi rajamine. Osaleja: OÜ Estonian Spirit, MTÜ Moe Mõis. Ettepanek on kooskõlastatud osalejate esindaja Sven Ivanov'iga b)Neeruti mõisa arendamine turismi-ja külastusobjektina, sh kohaliku toiduvõrgustiku</p>	<p>A. Ettepanekud lisatud strateegiasse. Selgituseks lisama, et arengustrateegias on välja toodud mõisad maakonna turismipotentsiaalina. Siiski mõisad reeglina kuuluvad</p>

			<p>arendamine Neeruti kaubamärgi all. Osalejad: Buxhöwden OÜ ja MTÜ Neeruti Mõisa Park. Ettepanek on kooskõlastatud osaleja esindajatega Ander ja Hanna Ild`ga. Tegevuse juures tervikuna jääb mulje, et maakonnas on ainult 4 või 5 mõisa, mida soovitakse arendada.</p>	<p>konkreetsetele omanikele , kes kas omavad soovi või ei oma soovi oma mõisakompleksi arendada, sh turismiobjektina. Arengustrateegias ei saa määrata kellelegi „tagantselja“ arendamise soovi või kohustust. Seetõttu on strateegias kajastatud tegevused/objektid , mille arendamiseks on strateegia koostamise protsessis strateegia koostajale teada antud. Loomulikult on risk, et kõigist initsiatiividest ei anta teada või ei teata strateegia koostamisest, samas on strateegia versioone püütud tutvustada e-kontaktide võrgustiku kaudu, mis on hõlmanud nii kohalike omavalitsusi, maakondlikke LEADER tegevusgruppe, ettevõtjaid, sh turismiettevõtjaid.</p>
39	MTÜ Claritas	<p>Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 28-29 Eesmärk: Arendatud ranna-ja looduspuhkusealad</p> <p>Tegevus/objekt <i>Lääne-Viru Puhkealade arendamine</i></p>	<p>Palun tegevusse juurde lisada: Arkna Terviseküla puhkeala rajamine. Osaleja:MTÜ Arkna Terviseküla. Ettepanek on kooskõlastatud osaleja esindaja Olle Saare`ga.</p>	<p>A. Tegevus lisatud</p>
40	MTÜ Claritas	<p>Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND</p>	<p>Ettepanek on juurde lisada: Arkna kogukonnakeskus (lastepäevahoid,</p>	<p>A. Objekt lisatud loetellu</p>

		<p>Tegevuskava 2020 , lk 31 <i>Eesmärk: välja arendatud mitmeteenuselised kogukonnakeskused</i></p> <p>Tegevus/objekt <i>Mitmeteenuselised kogukonnakeskused</i></p>	<p>päevakeskus, raamatukogu,koostegemise saal jt). Osaleja: MTÜ Arkna Terviseküla. Ettepanek on kooskõlastatud osaleja esindaja Olle Saare'ga.</p>	
41	MTÜ Claritas	<p>Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 34-35 <i>Eesmärk: tunnustatud elamiskeskond</i></p>	<p>Ettepanek on tegevusena lisada Arkna nullenergia majade elamurajooni rajamine. Osaleja:Värvikeskuste Grupp OÜ. Ettepanek on kooskõlastatud osaleja esindaja Olle Saare'ga</p>	A. Tegevus lisatud loetellu
42	MTÜ Claritas	<p><u>MAAKONNA SWOT 2014</u> lk 8-9</p>	<p>SWOT---analüüsis võimaluste all on grammatiliselt Erinevad vormid läbisegi visiooni, tulemuste ja tegevustega. Soovitus on kõik ühe vormi alla viia – näiteks “--mine” vormi. Sama on ka ohtude puhul.</p>	A. SWOT analüüsi teksti muudetud
43	MTÜ Claritas	<p><u>STRATEEGILISED EESMÄRGID</u> Lk 9-10</p>	<p>Strateegilistes eesmärkides võib kohata nii tegevusi kui ka tulemusi. Eesmärki sõnastatakse tavaliselt soovitud tulemusena, mitte tegevusena.</p>	A. Strateegilise eesmärgi tekstiliselt korrigeeritud
44	MTÜ Claritas	<p><u>STRATEEGILISED EESMÄRGID</u> Lk 9-10</p>	<p>Igale strateegilisele eesmärgile võiks vastata mõõdik ja sihtväärtus. Hetkel on eesmärgid mõõdikute ja sihtväärtuste tabelist eraldatud, mistõttu on raske aru saada, milliste eesmärkidega on mõõdikud ja sihtväärtused seotud. Soovitus On luua üks kompleksne tabel.</p>	MA. Antud juhul on lähtutud sellest, et strateegilised eesmärgid on valitud suunad, mis peaksid toetama maakonna edukat arengut ja siinsete inimeste heaolud kasvu. Samas on keeruline mõõta <i>tasakaalustatust, integreeritust, konkurentsivõimet, tagatust, kvaliteeti jne</i> , kus mõned väärtused võivad ajas

				subjektiivselt muutuda. Mõõta saame teatud objektiivset maakonna arengutaset (elanike arv ja selle muutus, keskmine palk ja selle suhe teiste piirkondadega jne), mis peaks andma meile teada, et kas valitud eesmärkide poole liikudes oleme saavutanud soovitud arengutaseme.
45	MTÜ Claritas	MAAKONNA ARENGUVALDKONNAD Tegevuskava 2020 lk 11- 35	Tegevuskavas on tegevuste all mitmel pool tegevused sõnastatud eesmärgina – näiteks on tegevuseks “Mitmekesine mõisaturism”, “Tunnustatud turismimarsruudid” jpt). Kohati on toodud tegevusena välja ainult objekti nimetus --- näiteks on tegevuseks “Tapa militaarmuuseum”. Soovitus on kõik tegevused viia “---mine” vormi.	OA Tegevuskava struktuuris on vastava veeru pealdises nimetatud tegevus/objekt , seega mõlemad. Tegevuskava on üle vaadatud ja tehtud vastavad korrektuurid sõltuvalt sisust kas on suurem rõhuasetus tegevusel või objektil
46	MTÜ Claritas	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS lk 20-29	Kohati ei ole väljakutsed eesmärkide ja tegevustega kooskõlas. Näiteks eesmärgi “Mitmekesine külastuskeskkond” Võiks olla valdkond “TURISM” all, kuna see sisaldab hulk tegevusi, mis ei ole seotud otseselt ettevõtlusega. Teine võimalus oleks nimetada valdkond ümber “ETTEVÕTLUS JA TURISM”. Samuti tuleks täiendada väljakutseid, kuna ettevõtluse valdkonna väljakutsete all ei ole külastuskeskkonda kui sellist välja toodud. Soovitus on eesmärgid ja tegevused viia väljakutsetega kooskõlla.	MA Arengustrateegia on koostatud nelja suure valdkonna, looduskeskkond, ettevõtlus, majandus ja sotsiaalne keskkond, sh ettevõtluse alla on arvestatud turism kui üks majandustegevuse alamliike. Märkuse esitajad ei viita konkreetselt tegevustele, mis ei ole otseselt seotud ettevõtlusega, kuid antud juhul on siiski objektide/tegevustega

				(nt Pärdi muusikamaja), mis peaks mitmekesistama meie külastuskeskkonda ehk seeläbi suurendama ka siin viibivate külaliste arvu ja viibimisaega, mis tähendab otseselt kohalike ettevõtjate teenuste tarbimist ehk seost ettevõtlusega. Maakonna ettevõtluse valdkonna väljakutseks on defineeritud pigem kõikehõlmavamad teemad nagu näiteks mitmekesine ja konkurentsivõimeline ettevõtlus ja see käib ka meie turismiettevõtluse ning külastuskeskkonna kohta
47	MTÜ Claritas	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 34-35 <i>Eesmärk: tunnustatud elamiskeskond</i>	Eesmärk "tunnustatud elamiskeskond" all on osa tegevusi, mis sobivad pigem Ettevõtluse valdkonna alla, kuna osad sarnased objektid on ära nimetatud just seal.	MA Märkuse esitajad ei viita konkreetselt tegevustele, mis sobiksid pigem Ettevõtluse valdkonna alla, seetõttu on ka tegevuskava muuta keeruline. Selgituseks , et eesmärgi „tunnustatud elamiskeskond“ all on tegevused/objektid, mis peaksid eelkõige kohaliku, püsielanikkonna elukeskkonda parendada, Ettevõtluse valdkonna „Mitmekesise külastuskeskkonna „ all olevad tegevused/objektid aga peaksid maakonna atraktiivsemaks

				muutma just meie külastajatele.
48	MTÜ Claritas	MAAKONNA ARENGUVALDKONNAD Tegevuskava 2020 lk 11- 35	Tabelis on sisu kirjeldus toodud ära erinevates lahtrites. Näiteks on sisu kirjeldus toodud Ettevõtluse valdkonnas lahtris "sisu/maht", Sotsiaalse elukeskkonna valdkonnas lahtris "märkused" ning eesmärk "Tunnustatud elamiskeskond" lahtris "Tegevused". Lugeja jaoks tekitab see segadust. Soovitus on viia kõik ühtse süsteemi alla	A. Tegevuskava tabelit on korrigeeritud
49	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	STRATEEGILISED EESMÄRGID <ul style="list-style-type: none"> • elukestva õppe võimaluste tagatus läbi kõrg- ja kutsehariduse maakonnas, lk 10 	Ettepanek lisada eesmärki ka huviharidus . Elukestev õpe ei piirdu vaid kõrg- ja kutsehariduse võimalustega. See on oluliselt laiem ja täna räägitakse juba ka kodaniku- ja rahvaharidusest selles võtmes	A. Strateegilist eesmärki on täiendatud
50	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 14 Eesmärk: Kaasaaegne jäätmekogumissüsteem Tegevus/objekt <i>Kohalike jäätmekogumispunktide rajamine</i>	Ei saa sellest väljendist aru. Keskus on midagi, mis semantiliselt peaks olema ainus. Maakonna keskus on Rakvere. Äkki võiks sõnastada nii, et „Vastavalt piirkondade vajadusele jäätmekogumispunktide ja/või -jaamade rajamine	OA Tegevuse sõnastust on täpsustatud. Hetkel koostatava maakonnaplaneeringu raames on kavandatud maakonna teeninduskeskuste määratlemine, kus peaksid olema tagatud maakonna tasakaalustatud arengu tagamiseks avalike kui ka teatud äriiliste teenuste kättesaadavus. S
51	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 13-14 Eesmärk: Rohkem alternatiivenergia ja energiasäästu lahendusi	Ettepanek lisada objektide loetelusse Kunda spordikeskus .	A. Lisatud loetellu

		Tegevus/objekt <i>Alternatiivenergia osakaalu suurendamine ühiskondlike hoonete energiavarustuses</i>		
52	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	Maakonna arenguvaldkonnad LOODUSKESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 15-16 Eesmärk: Mitmekesisem ja kättesaadavam keskkonnaharidus Tegevus/objekt <i>Keskkonnahariduse taristu parendamine</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Kunda maavarade keskus.	A. Lisatud loetellu
53	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	Maakonna arenguvaldkonnad ÜHENDUSED Tegevuskava 2020 , lk 17 Eesmärk: Kaasajastatud kohalikud transpordisõlmed Tegevus/objekt <i>Kohalikud transpordisõlmed</i>	Ettepanek lisada objektide loetelusse Kunda bussiootepaviljoni rajamine kesklinna.	A. Lisatud loetellu
54	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	Maakonna arenguvaldkonnad ETTEVÕTLUS Tegevuskava 2020 , lk 26 Eesmärk: Arendatud ranna-ja looduspuhkusealad Tegevus/objekt <i>Kunda ranna-ala arendamine;</i> Veemotosportlastele liigipääsu rajamine, autosuvilatele kommunikatsioonide välja ehitamine, maastiku korrastamine, spordiväljakute rajamine.	Ettepanek lisada sisu kirjeldusse sõnastus spordi-ja kultuurirajatiste ehitamine.	A. Sisu kirjeldust täiendatud
55	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Eesmärgid 2020 Välja arendatud mitmeteenuselised kogukonnakeskused, lk 29	Ettepanek sõnastuse mitmeteenuselised kogukonnakeskused asemel kasutada mitmekesiseid teenuseid pakkuvad kogukonnakeskused	MA Strateegia koostaja jätab sõnastuse muutmata, leides, et sõna „mitmeteenuseline“ siiski väljendab täpsemini eesmärgi sisu, see on juba eelnevalt kavandada mitmete erinevate teenuste pakkumist

				kogukonnakeskustes. Mitmeteenuseline on tuletatud sõnast multifunktsionaalne.
56	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	<p>Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 30 <i>Eesmärk: toimivad ja kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaalteenused</i></p> <p>Tegevus/objekt <i>Kogukonnateenuste koolitusprogrammi ellu viimine</i></p> <p>Kogukonnateenuste (lapsehoid, sotsiaalhoolekanne, huvitegevuse korraldus, kodanikukaitse) korraldamise koolitus potentsiaalsete teenuse pakkujatele</p>	Ettepanek lisada sisu kirjeldusse sõnastus eestvedajate koolitamine	A. Sisu kirjeldust täiendatud
57	Kaido Veski Kunda linnavolikogu esimees	<p>Maakonna arenguvaldkonnad SOTSIAALNE KESKKOND Tegevuskava 2020 , lk 34-35 <i>Eesmärk: tunnustatud elamiskeskond</i></p>	Ettepanek on tegevusena lisada Kunda keskväljaku arendamine	A. Tegevus lisatud